12. szám. Budapest, 1906 március 23. III. évfolyam.

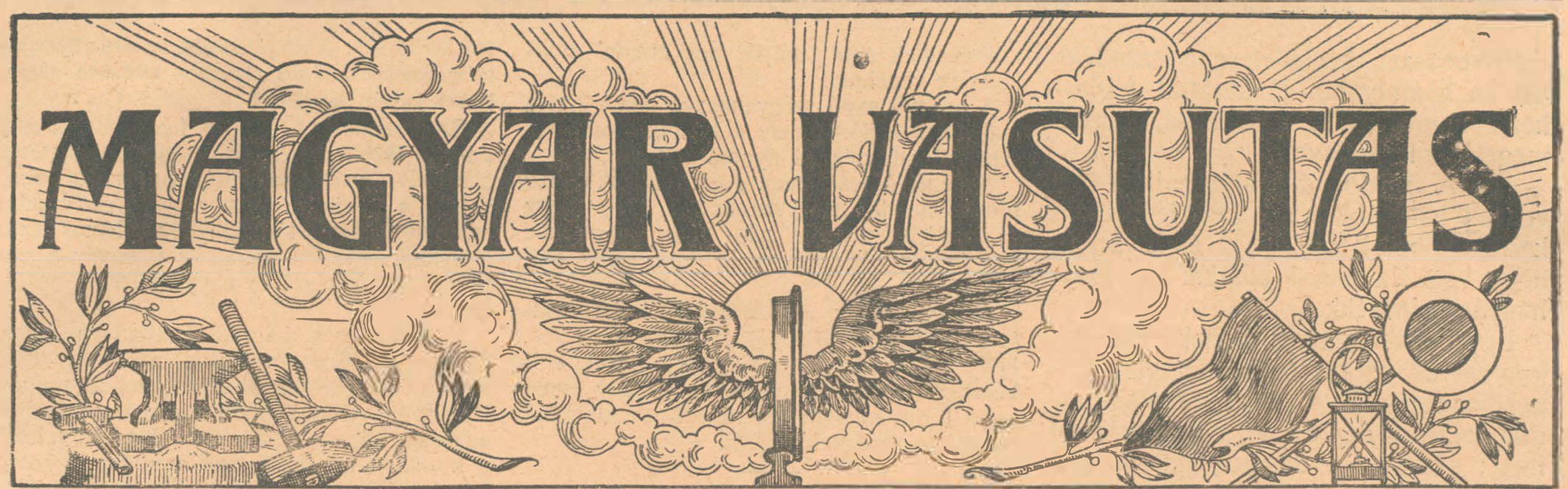

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Csömöri-út 28. szám (Garai-bazár),
ahová minden levél és küldemény cimzendő.

Megjelenik minden héten pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra ... ... —.40 (80 fillér) | Félévre ... ... 2.40 (4.80 Kor.)
Negyedévre ... ... 1.20 (2.40 „ | Egyes szám ... ... 20 fillér.

Nincs veszteni valónk.

Azt mondják: amelyik gyermekét a legnagyobb fájdalommal szülte, azt szereti a legszenvedélyesebben az anya. Ha ez igaz, akkor ugyancsak nagy okunk van nagyon szeretni a mi Országos Szövetségünket, mert valóban nehezen megy annak a világra hozása.

Idestova két esztendeje, hogy először beterjesztettük a vasutasok Szövetségének első alapszabályait. Azok rossz kezekbe kerültek, *elsikkadtak*.

Majdnem féléve körülbelül, hogy a kereskedelmi minisztériumnál benyujtottuk a második alapszabálytervezetet, a Vasuti Munkások Országos Szövetségét. Joggal hihettük, hogy rövid idő alatt visszakapjuk az alapszabályokat a jóváhagyási záradékkal ellátva. Hiszen ugy a kereskedelmi miniszter, mint *Ludvigh* Gyula elnökigazgató megadták a Szövetség megalakitásához előzetes jóváhagyásukat, *elvben* tehát nem volt kifogás a Szövetségünk ellen; az alapszabályok megszerkesztésénél pedig az előkészitő-bizottság szinte tulhajtott óvatossággal került mindent, ami kifogásra alkalmasnak látszott és lelkiismeretes, gondos megfontolás után csupa olyan pontozatot vett föl az alapszabálytervezetbe, amit hasonló egyesületeknél már egytől-egyig régebben jóváhagyott a kormány.

Az a reményünk, hogy az alapszabályok jóváhagyását gyorsan fogják eszközölni, hiunak mutatkozott. Hajszolni kellett a bürokrácia utvesztőjén, minden stación meg-megsürgetni, mig végre félév alatt elérkezett az alapszabályok jóváhagyása fölött való döntés.

És hiunak bizonyult az a másik reményünk is, hogy az alapszabályokat minden akadály és — mondjuk ki a szót: — *akadékoskodás* nélkül jóvá fogják hagyni.

Visszakaptuk ugyan az alapszabálytervezetet, de melléje egy hosszu miniszteri végzést, amely tizenkét kemény pontban sorolja föl azokat a részeit az alapszabály-tervezetnek, amelyek vagy *törlendők* vagy *módositandók*. Ha ezeket a változtatásokat az előkészitőbizottság az alapszabály-tervezeten eszközli, akkor semmi sem áll utjában annak, hogy azonnal ellássa a miniszter a jóváhagyási záradékkal. Tizenkét pont . . . és március közepe . . . Mintha forradalmi levegő szele csapna meg minket, amely szegények jogáról, elnyomottak szabadságáról beszélne. Hej, pedig a nekünk küldött miniszteri tizenkét pont ugy istenigazába visszaidézi lelkünkbe a mi nagy jogtalanságunkat és a mi csekély szabadságunkat.

Hiszen magának a szövetségünknek a sorsa egy csöppet sem aggaszt bennünket. Egy hét mulva, két hét mulva megkapjuk majd a jóváhagyott alapszabályokat. *Ha eddig tudtunk várni, azt az egy-két hetet majd kibirjuk még.*

Sok okunk kétségbeesni azon nincs, hogy *Vörös* László és tanácsadói megnyirbálják az alapszabályainkat. *Nem a holt betü a mérvadó, hanem az a szellem, mely a szövetség tagjait megtölti és irányitja.* Láttunk mi már aranyos edényben hajszálcibálóan nyomorult italt, egyszerü mázos korsóban pedig tokaji máslást.

Hogy pedig a vasuti munkások szervezetét igazi jó szellem, áldozatkész, harcratermett, győzelemre érett szellem tölti el, azt megmutattuk már a multban, abban az időben, amikor a szövetségnek még hire-hamva sem volt.

Nem a szövetség sorsát panaszoljuk tehát föl, hanem hangot kell adnunk a fölött való keserüségünknek, hogy ez a miniszteri rendelet ismét élesen figyelmeztetett bennünket arra, milyen kevéssé józanul és őszintén birálják el a kereskedelmi minisztériumban a vasuti munkások ügyeit.

Jó lesz talán egy kissé fölfrissiteni a multban elhangzott kijelentéseit *Vörös* László kereskedelmi miniszternek. Nem a mi kedvünkért, mi jól emlékszünk rájuk. De a miniszter ur kedvéért, aki ugylátszik gyorsan felejt.

Mult évi november 12-én, óbudai programmbeszédében ezeket mondotta *Vörös* László:

A munkás-osztály, értve ezalatt az összes ipari és kereskedelmi vállalatok alkalmazottait, a gyári munkást és kisipari segédet éppen ugy, mint a magántisztviselőt és kereskedelmi alkalmazottat, *elérkezett azon határhoz, melyen jogokat követelhet* és amelyen tul *a jogokat tőle megtagadni nem lehet.* Azaz, hogy *lehet ideig-óráig*, **de később sokkal nagyobb áron kivántatnak ezek megadatni.** Ezzel az idők folyamán nagyra nőtt társadalmi osztálylyal számolni kell és *számolni akarunk*, az *egyenjoguság elvéből* indulva ki.

Ha *Vörös* László kereskedelmi miniszter az óbudai képviselőjelölttől kért volna tanácsot, az megmondta volna neki, hogy minél tovább tagadja meg a munkásoktól a jogokat, annál nagyobb árát kell később megadni. És akkor nem akadékoskodtak volna szövetségünk alapszabályainak a jóváhagyásánál, nem töröltek volna, hogy hatalmukat mutassák velünk, egy csomó lényegében jelentéktelen, de szövetségünk ügykezelése szempontjából előnyös pontozatokat, nem törölték volna korlátolt, ösztönszerü munkaadói gőgből éppen azokat a pontokat, amelyek a vasuti munkások szolgálati és munkaviszonyainak sötétjébe egy kevés világosságot hoztak volna.

De hát csak töröljenek, csak módositsanak odafenn a kereskedelmi minisztériumban. Mi nem bánjuk. Nekünk tollvonásokkal és tűszurásokkal ugyancsak nem árthatnak.

Mi szervezettek voltunk, még mielőtt *Vörös* László kereskedelmi miniszter lett. És kiépitettük szervezetünket, céltudatosan müködtünk már akkor is, amikor ezer vérebbel üldöztek bennünket. Harcban, golyózápor közepette neveltük nagygyá és erőssé a mi szervezetünket, olyan erőssé, hogy hol mi gyönge tüdejü tizenkét ponttal azt az erősséget lerontani többé nem lehet.

Nem a miniszteri kegy és a bürokrata józanság a mi ütőkártyánk, hanem munkástársaink lelkes, áldozatkész összetartása. És ezt az összetartást nem Vörös László adta nekünk és nem is ő veheti el tőlünk. Csak egyet vehet el tőlünk a kegyelmes ur: azt a hitünket, hogy a mostani kor-

mányrendszer becsületesebb szándékkal és komolyabb jóakarattal foglalkozik a munkások érdekeivel, mint a megelőző kormányok.

... A módositott alapszabály-tervezetet haladéktalanul beterjesztjük a kereskedelmi kormányhoz és elvárjuk, hogy haladéktalanul ellátják a jóváhagyási záradékkal.

Egyebekben pedig büszke nyugalommal és szilárd önérzettel várjuk a bekövetkezendőket. Azzal a nyugalommal, amit a *jog* és *igazság* érzete ad meg; azzal az önérzettel, amit az *erő* tudata nyujt.

Nekünk nincs veszitenivalónk!

SZEMLE.

Március idusa.

A gondolatszabadság születésnapját ünnepelte a héten Magyarország. A szabadság, egyenlőség, testvériség eszméit is ünnepelték, tehát mi nem szivesen dobunk diszonáns hangot az ünneplés harmóniájába. De még se fojthatjuk el érzelmeinket, mert bennünk más gondolatok támadnak, mert a mi szivünkben más érzések fakadnak, mint az ünnep legtöbb szónokainak ajkáról hangzott el.

A márciusi napok hősei igyekeztek ledönteni az előjogok korlátait, kiterjeszteni a népjogokat és lerakni alapját a szabadság, egyenlőség, testvériség eszméjének. De az utódok félbe hagyták e munkát, sőt ma se akarják folytatni, hanem beérik azzal, hogy dicshimnuszokat zengenek, s evvel — úgy vélik — eleget tesznek kötelességeiknek.

Azonban nekünk ennyi nem elég. A magyar nép ma sem szabad. Ötvennyolc év után, amikor a szabadság megszületését ünneplik, ma is van külömbség ember és ember között és ezt a külömbséget a rang, a vagyon teszi.

Alkotmányunk sáncai közé törvényeink szerint csak kiváltságosok juthatnak és a kintrekedtek nem találják meg abban érdekeiknek védelmét.

A szabad sajtó szégyenkezve gondolhat a mai üzleti sajtóra, mely a legtöbb munkását szellemi rabszolgává nyomoritotta.

Március idusára nem gondolhatunk vissza pirulás nélkül. Szégyenkeznünk kell, hogy az, amiért a magyar nép már ötvennyolc évvel ezelőtt küzdött, még ma sem vált valóra.

A jognélküliek, az alkotmányból kirekesztettek felszabaditása késhetik ugyan, de kell, hogy valóra váljék. Igyekezzünk tehát előkésziteni egy uj márciusi napot, mely meg fogja hozni minden vér nélkül a márciusi eszméknek megvalósulását.

Protekció proklamációja.

Protekció szünjön meg a te országod, sóhajtja a szegény vasutas. Nem hiába ábrándozik e kor eljövetelétől, mert hisz a legnagyobb fantázia menetsebességét felülhaladja a protekciós had gyors és szédületes előre haladása. Az 1904. évi fizetésrendezési törvény ha nagy időszakban is, de legalább rendszerben megállapitotta az előléptetést. Vörös László kereskedelmi miniszter most egy minisztertanács határozata alapján módot adott arra, hogy e szabály alól kivétel is történhessen. De, hogy a protekció virága ne láthatólag fejlődhessen, elhelyezték azt egy üvegházba. Ezen üvegházi virág neve ezentul nem protekció, hanem *«jó és buzgó szolgálat, ügybuzgóság és kiváló érdem»* lesz.

Mi jól ismerjük már az efajta jóakaratu rendeleteket, melyek csak takarónak szolgálnak a protekció nyilvános üzelmei ellen.

Itt adjuk közre teljes egészében magát a rendeletet:

A m. kir. államvasutak alkalmazottai illetményszabályzatának kiegészitése. A magy. kir. államvasutak alkalmazottai illetményeiről szóló, 1904. évi julius hó 19-én kelt szabályzatnak a soron kivüli kinevezésekre vonatkozó határozmányai értelmezése tekintetében a gyakorlati alkalmazásnál kételyek merültek fel, E kételyeknek egyszersmindenkorra való megszüntetése céljából a kereskedelmi miniszter a minisztertanács felhatalmazása alapján kimondotta, hogy azon alkalmazottak, kik kiváló jó szolgálattételük, ügybuzgóságuk és képességükkel kitüntek, az egyes fizetési fokozatokban megállapitott várakozási idő letelte előtt is előléptethetők lesznek. Ezen határozat az illetményszabályzathoz kiadandó függelékben fog érvényesittetni.

Ezen rendeletet Vörös László miniszter adta ki, kiről mostan a közelgő előléptetések alkalmával valóságos dicshimnuszokat zengenek, a másként darabont verő és vasutas érdekeket képviselő napilapok. Nincs ezen lapoknak egyetlen száma sem, amely a miniszter bölcseségét és nagylelkűségét ne dicsérné.

Értsük meg a dolgot. Akármilyen átkos, hazaáruló a kormány, de a napilapok előtt a mindenkori kereskedelmi miniszter nebántsvirág. Ő rendelkezik a hirdetési pausálék sokaságával, a szabadjegyek kiadása felett ő a korlátlan ur, tehát csak nem fog egy vasutas érdeket képviselő napilap saját magán eret vágni.

Mi azonban nem hagyhatjuk szó nélkül a kereskedelmi miniszter ezen rendeletét, mert hisz ez a rendelet lesz az a létra, amelyen háboritlanul haladhatnak felfelé a protekció áldásaiban részesülő szamarak.

Courrières.

A tőke üzleti dühe által okozott munkáskatasztrófák szomoru történetébe 1200 áldozatnak a vérével iródik bele ez a név.

Ezerkétszáz munkást gyilkolt le, temetett el az a borzasztó robbanás, mely a mult héten a francia courrièresi bányában történt. A halottakat siratta az ország. Maguk a miniszterek személyes megjelenésükkel akartak sulyt és tekintélyt biztositani a bányaszerencsétlenségnek.

Ha az a bánya soha minisztert nem látott, látott akkor, amidőn ezerkétszáz halott holtteste feküdt a beomlott tárnák alatt. Amig a tőke dolgozott, amig a profit-düh ezreket küldött a halálos veszedelembe, addig az államhatalom képviselőinek eszébe sem jutott, hogy Courrièrest meglátogassák, hogy a tőke üzleti manipulációiba az ezrek életének érdekében betekintsenek.

Most aztán elmentek katasztrófát szemlélni, sajnálkozni, az árvák és özvegyek sikongó fájdalma, zokogása, kétségbeesése közé sajtolni egy részvét-könyet és megállapitani azt, hogy a katasztrófát ez alkalommal nem a *«munkások vigyázatlansága»*, hanem az *«elmulasztott óvintézkedések»* okozták.

A „Magyar Vasutas“ tárcája.

GYÁRI BÖRTÖN.

Hajnal hasad ... madarak énekelnek;
A sik határ virággal van tele.
Kipattant szikratüze az életnek,
Egy uj világ forrongó éneke ...
Keblünk feszül, a szivünk lángralobban!
Bilincseit letépte az elme. —
S ha szól a dal, — habár még elhagyottan —
Egy szebb jövő reménye sír benne ...
— Ámde a gyár nem hallgat a dalra;
Néki nincsen szive a panaszra.

Görnyedve járnak sötét börtönébe,
Akiknek már nem nyilnak a mezők;
Kiknek az élet annyi szép reménye
Ott hervadt el a durva gép előtt ...
S akiknek szivük vágyódva dobban,
Ha kigyúl a tavaszi napsugár,
Hiába élnek a tündér-álmokban:
Széttépi azt egy uj isten: — a gyár!
S gyomrába bár elpusztul az élet:
— Magához csalja mégis a népet ...

Kormos falára égő vér-betűkkel
Fölírva van az elnyomók sorsa;
A mult idők rabsága lesz a bűn-jel
Egy pusztuló világot vádolva. —
Mégis; — miként ha rejtett büszkesége
Nem ismerné a kérges izmokat, —
Tüzes szemekkel tekint szét az éjbe,
Míg benne nyög a nép, az áldozat ...
S talán, ha vér tapadna a gépre:
Lemossa azt hulló veritéke ...

Ott a pokol az őrjitő kaoszba,
Ha a sok száz fürge kerék mozdul;
Ki mondaná, hogy emberész alkotta?! —
S miatta most alamizsnát koldul ...
Csattogva, búgva, siketitő zajban,
A kenyérért mennyi remény pusztul! —
Alig pirkad szivünkbe még a hajnal:
Már csalódás fakad az álmokbul ...
S habár a vágy nagyratörő, merész:
— A gyárak szürke füstködébe vész ...

S rabjainak az éji bús robotba —
Szemüket bár lecsukja az álom —
Fáradt testük hiába vágy álomra:
— Kezük még ott van a kalapácson ...
De már virrad!... Előre tör az elme;
A világ népei kezet fognak;
A gyárak rabjai vágyakkal telve,
Virágos réteken barangolnak ...
S bár még gyáván másokért szenvedünk:
Akarjátok! — és szabadok leszünk ...

KISS KÁROLY.

Kikeletkor ...

Március hava — forradalmak hava. Az volt már tán a régi rómaiak idejében is, mivel mélyen tisztelt hadi istenünknek, Marsnak dicsőitésére szánták e hónapot. — Tudjuk, hogy az ő uralkodása alatt vivja meg harcát a nagy természetben, a mindent megdermesztő téllel, a kikelet ... forradalmat támasztva a levegőben, honnan azután az erőteljes ifju tavasz kerül ki győztesként a zord tél felett és amannak meleg napsugaraitól a jégpáncél engedni kénytelen, mivel a természetet hónapokig átölelve tartotta zsibbasztó karjaiban, elrabolva tőle az életet.

Ugyanigy március hava a forradalmak hava volt, a népek történetében is mindenkor. — Tekintsünk vissza gondolatban néhány évtizeddel a multba és nem lesz érdektelen, ha emlékeinkben felidézzük a mult század felének az 1848. év márciusi napjait ... Az emberiség kulturéletének fája évszázadok óta legszebb pompájában virágzik a müvelt nyugaton, nevezetesen Franciaországban, nemzeti sovinisztáink és éljent kiabáló hazafiainknak ellenére, kik az öldöklő háborukat tartják szem előtt, mint legnagyobb kultureseményeket, mig mi a népek előrehaladását más szempontok alapján mérlegeljük.

Midőn a maradiság 1848-ban dicstelen uralmának tetőpontját elérte, az európai népek szivében a lelkesedés fáklyája kigyult a szabadság iránti vágy tüzétől s mind magasabban lobogott, — akkor a forradalom legelső vihara francia földön, Párisban tört ki — végeredményében elsöpörve a gyenge lábakon nyugvó polgári királyságot, Lajos Fülöp személyével egyetemben. A győzelmes nép a trónt az utcára hurcolva lángokba vetette, mintegy világtörténeti auto-da-fén hirdetve, hogy ime: a hatalmasok hatalma, a trón csipkéi, minő gyorsan kis rakás hamuvá lehetnek: rövid egy nap alatt. Es innen elemi erővel huzódtak a forradalmat ma-

Még az is szép tőlük, hogy ezt hivatalosan konstatálni merik. Annyi bizonyos, hogy ezzel a vállalkozó urak lelkiismeretlenségére sütöttek Kain-bélyeget és a saját kötelességüknek az elmulasztását állapitották meg

Nálunk a courrières-i katasztrófák apróbb adagokban fordulnak elő. Nincs az a vasuti sinpár, melyet munkásvér ne keresztelt volna meg. Naponta fordulnak elő olyan esetek, hogy a vasuti üzem vértanukkal szenteli fel milliókat jövedelmező üzletét. Naponta esnek munkásszerencsétlenségek, ahol egy kar szakad ki a tőből, egy lábat vág le a mozdonykerék, egy testet morzsol össze a gép. Halottak és nyomorultak jelzik azt az utat, amerre a büszke vasparipák száguldanak a vasut katonáinak összetiport holttestén át.

És a hivatalos vizsgálat mindenkor siet megállapitani, hogy a szerencsétlenséget az illető vigyázatlansága okozta. Az óvintézkedések, a szabályok elmulasztásáról nálunk ritkán esik szó, de annál sürübben halljuk a vasutasok katasztrófáját.

Igazán megáll az ember esze, mikor elgondolja, hogy ennél az üzletnél, amely milliókat jövedelmez az állam vagy részvényesek konyhájára, ennél az üzletnél, ahol életveszélyes a szolgálat, ahol minden percben martirja lehet a munkás hivatásának, oly nyomorult a fizetés, oly rendezetlen az anyagi állapot. Vért, életet kér a vasut és alig ad egy darabka kenyeret. A katonák felemelt zsolddal indulnak a harcba, a vasutas, aki minden percben a csatamezőn áll, akire minden percben a halál leselkedik, még a rendes zsoldot sem kapja meg.

Szóval nálunk állandó a Courrières s az államhatalom képviselői szivesen sirnak értünk, ha elpusztultunk, de életünkben nem igen törődnek velünk.

——

Hát sarkantyus csizma nem kéne?

Már igazán jól megy nekünk, vasutasoknak. Elárvult érdekeink védelmére már a vénasszonyok is kibujtak a szurdékból, igaz, hogy egyelőre csak a kinevezettek érdekében álltak ki a sikra.

A klubbról van szó. Arról a klubbról, tetszik tudni, amelyik eleddig megmaradt a szép zeneesték rendezése s a kártyázásra alkalmat-nyujtás nemes feladata mellett. Most azonban kilépett a szük körből és nekilátott a vasutasmentésnek. A kinevezettek érdekében csinált össze egy memorandumot, amelyet annak rendje-módja szerint elvitt a miniszterhez is. Vörös méltányosaknak és jogosultaknak tartotta a kéréseket s «egyben oly kijelentéseket tett, amelyek kétségtelenné teszik, hogy Vörös László a vasutasok érdekeit valóban szivén viseli s igy kétség nem foroghat fenn az iránt, hogy ezek az óhajok valahára megoldást is nyerjenek», amint egy olyan lap irja, amely rendszerint darabontnak és bécsi lakájnak titulálja a minisztereket, alkalomadtán azonban, mint most, az alamizsna-szövetségiek szemétlerakó telepétül szolgál.

Szóval, Vörös teljesiti a kérést. Nem is kerül nagy fáradtságába. A memorandum ugyanis elég szerény. Nem holmi fizetésemelést kér, amire pedig ugyancsak rászorulna a kinevezettek némely kategóriája. A fizetés kérdésére fütyül a Vasutas-Klub. Neki fontosabb kérései vannak. Neki — az egyenruhákon van javitani valója. Neki a pityke a fő. Ha szép ragyogós a gomb, koroghat alatta üresen a gyomor. Neki kard kell a vasutas oldalára, ráncos csizma a lábára és nem kenyér a szájába. Tehát pitykét kér a minisztertől: Uj ruhát és fizetési pótlékot az uj ruhára.

De azért csak adja meg nekik a miniszter elsősorban a pótlékot. Legalább abból is el lehet valamit spórolni a megélhetésre. Sőt azt se bánjuk, ha ezentul szárnyas kereket akaszthat minden kinevezett arra a madzagra, amely bizonyos ruhadarabokat véd meg a lecsuszástól az ember derekán, a felsőnadrág alatt vagy ha sarkantyut visel is ezentul minden állomásfőnök. Ha majd a termeskocsik elé fogott lokomotiv nem akar annyi kilométeres sebességgel haladni, mint amennyit a bennt ülő szivesen látna, legalább felülteti a főnököt a kazán tetejébe s oldalbasarkantyuztatja vele a gépet: gyü te! csak majd meg ne bokrosodjék a lokomotiv...

——

Száli, te nem panaszkodol, te dicsekszel!

Azt a lapot, amely jó idő óta «Vasut» cimen jelenik meg, talán nem is ismerik a vasutasok. Nem csodálkozunk rajta. Aki a lapból olvasni és tanulni akar, az ugyan hiába jutna közelebbi érintkezésbe a «Vasut» cimü lappal, mert hiszen abból nem sokat tanul az ember, hogy hol lehet olcsó gummiköpenyt, zsebórát, nadrágtartót vagy tehéntápport venni. Már pedig ez a jó ujság egyebet nem csinál, mint hirdetéseket ad az olvasóknak szórakoztatás és tanulás szempontjából. Nincs az az üzleti sajtó, aki hatalmasabb hirdetési anyaggal rendelkezzék, mint a szárnyaskeréknek ez a cégajánló heti közlönye.

Tudni kell, hogy az üzleti sajtók kivétel nélkül a hirdetésekből táplálkoznak. Nekik a hirdetés a fő és keveset törődnek az előfizetőkkel. Fogadást ajánlunk, hogy a «Vasut» cimü lapnak több a hirdetője, mint az előfizetője. És ez a legboldogabb állapot. Az előfizető néhány koronát fizet, de a hirdető igen sokat fizet.

A «Vasut» legutóbbi számában 6—7 oldal haszontalan olvasni való szöveg mellett 35—36 oldal hirdetés van a köszörü-kövekről, a pántlika-gilisztáról, a rovar-porról. A «Vasut»-nak ez nem baj, sőt ellenkezőleg. Ebből táplálkozik, ebből hájasodik. Mégis a legutóbbi számában a következő kiadóhivatali üzenetet olvassuk:

«**Fütőházfőnök.** A «Vasut» sok hirdetése azt célozta, hogy a vasuti olvasóknak olcsó beszerzési forrásokat keressünk az egész országban, mert a hirdetésekből is kitünik, hogy bizonyos százalékot adnak a vasuti vevőknek. A «Vasut»-nak eme hirdetésekből anyagi haszna nincs, mert azokért a költség sem jön össze. A további akviziciót e miatt egyelőre be is szüntettük.»

Oh, a kis hamis! Nincs belőle anyagi haszna? Ki hiszi el neki? Nem gyüjt több hirdetést? Persze, a torkig jóllakott ember könnyen mondhatja, hogy nem éhes. A «Vasut» teletömte s gyomrát hirdetésekkel és azt mondja, hogy már nem eszik. Ugyan kopogtasson be valaki az ajtaján egy jó falat hirdetéssel, nem bekanalazza-e? De be ám!

Ami azt illeti, hogy a hirdetésekből anyagi haszna nincs, azt csak annyira hisszük el, mint amennyire igaz lehet az, hogy a vasutiaknak e hirdetés révén olyan kedvezményeket ad, hogy szinte veszt rajta. **Veszt a fenét!** A hirdetés árát a vasutas vevőknek kell megfizetniök. A «Vasut» pedig mikor azt mondja, hogy már nem kell neki a hirdetés, hogy már jóllakott, hogy nincs anyagi haszna, nem annyira panaszkodik, mint dicsekszik.

---

gnkban rejtő felhők más országok felé, ugy hozzánk is. Március 3-án a párisi jelentések hatása közepette fordult Kossuth az egybegyült karok és rendekhez hatalmas, tömör, gyujtó beszéd keretében, melynek csattanója az osztrák kormányzati rendszer és Metternich, a mindenható miniszter ellen irányult, kinek politikája ugy a népek jogos igényei és érdekei, valamint azok nemzeti szabadsága ellen irányult.

Március 13-án Kossuth ezen beszéde Bécsben sok ezer példányban szétosztva lőn és itt ugy hatott, mint a lőporos hordóba vetett égő kanóc. A régi lappangó elégedetlenség elementáris erővel tört magának utat... és itt volt a forradalom. Rövid, de véres tusakodás után Metternich bukása által megpecsételve lőn, azon emberé, aki közel 40 évig tartotta kezében a belső és külső politika gyeplőit, átkára országának s a benne élő népeknek. A március 18-iki és az ezt követő milanói napok is még Metternich gazdálkodásának rovására irhatók. Ő ugyanis a Velence-Lombard államot a katonai hatalom vasöklével, a kihirdetett hadiállapottal akarta fékentartani, nem számitva azzal, hogy nem félelem vagy béke, hanem csak gyülölet, felkorbácsolt szenvedélyek kitörése lehet az ilyen intézkedések gyümölcse. Az elkeseredés ezen megutált rendszer ellen, a felizgatott tömegeket a fegyveres ellentállás táborába hajtotta. S iszonyuan véres, 24 órai félelmetes utcai harc után, az olaszországi seregek mindenható tábornokának, Radetzkynek csapatait a város kapuin kiszoritották és további győzelmes kirohanásaikkal március 20—21. napjain amazt teljes visszavonulásra kényszeritették.

A győztes itt is a mindenekfeletti jóért, a szabadságért küzdő nép, a legyőzött pedig az állig felfegyverzett, állandó hadsereggel rendelkező hatalom vala... Az 1848-ik évi szabadságmozgalmakban, melyek mind véres forradalmakban nyertek kifejezést, a munkássággal az első sorban küzdött a polgárság és tanuló-ifjuság is. Tény az, hogy az utcai harcok folyama alatt kivivott eredmények rövid idő alatt ujból elvesztek. A maradiság Hydrája ujra meg ujra felütötte kigyófejét, hogy az isteni szabadság leheletét mérges kigőzölgéseivel elfojtsa.

A nép még nem volt eléggé érett legnemesebb javainak állandó megőrzésére. A polgárság, mely akkor a proletariátus oldalán küzdött, csalárdul cserben hagyta küzdő társát, sőt vele szemben lépett fel s mint látjuk, ma is a hatalom lépcsőjénél könyörög annak kegyéért s semmit sem akar már tudni a nagy időkbeli szabadságideákról. Az osztálytudatos proletárság ezzel ellentétben, áttörhetlen csatasorrá fejlődött, a szabadság és emberiség szolgálatában, a maradiság sötét oduival szemben azok ellen, kik a világtörténelemben foglaltakat visszaforditani óhajtanák. Az osztálytudatos proletariátus az agy és az ész fegyvereivel küzd, mert tudja, érzi, hogy a győzelem végül egyedül csak az övé lesz...

Amint látjuk, a polgárság mindenütt a nagy eszmék iránt közönnyel viseltetik, oly mértékben nő a népek szivében az akarat, hogy a világot megváltó eszmék hirdetésére uj harcosokat toborozzanak s mintegy egyengetni óhajtva az utat: a valódi néptavasz eljövetelének.

Ismét március 18-án, 1871-ben kapta fel a hir szárnya: «A kommune» Párisban! Minő félelem, rettegés fogta el a békeidőbeli hősöket mindenfelé e hir hallatára a párisi munkásság eme felemelkedésére és minő legendákat füztek szájról-szájra e harc előzményeihez! Ha — amint tudjuk — az ujdonsült köztársasági kormánynak, mint a burzsoá-hatalom képviselőjének, minden rendelkezésére álló eszközzel sikerült is a kommunet leverni, mégis a párisi munkásság uralkodásának rövid ideje alatt fényesen igazolta, hogy a legkomolyabb időkben is képes önmagát kormányozni.

Március hava... forradalmak hava. Te vagy a földön élő munkásság szemében az a világitó szimbolum, mely hirdeti, hogy a szabadság, egyenlőség, jog, felvilágosodás napja mindinkább közeleg s a maradiság éji hatalmát megvilágitva: teljes győzelem fényében fogsz ragyogni az összemberiség javára.

———

BELFÖLD.

A magyar vasutak januári bevételei a következők voltak:

	1906.	1905. évvel szemben
Magyar kir. államvasutak ...	19.830,200	+ 2.087,039
Déli vasut (magyar hálózat) ..	1.405,296	+ 100,691
Győr—sopron—ebenfurti vasut	218,127	+ 29,636
Kassa-oderbergi vasut (magyar hálózat)	1.162,692	+ 187,065
Mohács—pécsi vasut	70,900	+ 6,821
Pécs-barcsi vasut	70,500	+ 774
Fővanalak összesen	22.757,715	+ 2.412,026
Helyiérdekü vasutak összege	3.312,812	+ 216,534
Főösszeg	26.070,527	+ 2.628,560

Amint látható, a vasutasok iparkodása a legutóbbi hónap alatt még több pénzt szerzett az állam s a részvényesek számára, anélkül azonban, hogy a fizetések és a bérek ennek megfelelőleg javultak volna.

A vasutasok kezének és fejének munkája révén szerzett jövedelem növekedése s a fizetések, illetve munkabérek stagnálása ennél még feltünőbb, ha a tavalyi *egész évi* üzleteredményt hasonlitjuk össze a tavalyelőttivel a most megjelent kimutatás nyomán. A magyarországi vasutak bevételei tavaly és tavalyelőtt következők voltak:

	Személy- és podgyász után ezer koronákban		Teheráruk után ezer kor.-ban		Összesen ezer koronákban	
	1905	1904	1905	1904	1905	1904
M. Á. V.	62072	57899	169229	162364	231301	220263
Déli V.	4555	4401	13299	12712	17854	17113
Gy. S. E. V.	469	421	1730	1690	2199	2122
Ks. Od. V.	2386	2226	11018	11002	13404	13228
M. P. V.	83	77	789	924	872	1001
P. B. V.	224	214	777	783	1001	997
I. Fővasut. összesen	69789	65238	196842	189475	266631	254713
	Személy		Teher		Összesen	
II. H. é. v. összesen	17109	15728	29398	27601	46507	43329
III. Mindössze	86898	80966	226240	217076	313138	298042

A *vasutak* bevételei tehát *15 millió K-val* nőttek meg, a vasutasok bevételeinek a növekedéséről ellenben szó sem volt. Ami a kiadásainkat illeti, azok persze megnőttek a növekedő drágasággal együtt.

Igazán sajnáljuk, hogy a vasutak, amelyek pontos kimutatást adtak bevételeikről kilométerenkint, személyzetük fizetéséről nem állitottak össze ilyen kimutatást s igy csak az alábbi statisztikát közölhetjük minden megjegyzés nélkül.

A fent ismertetett bevételek emelkedésével kapcsolatos az itt kimutatott kilométerenkénti eredmény növekedése is:

	Az átlagos üzemi hosszuság kilométerekben		Évi átlagos bevétel km.-ként koronákban	
	1905	1904	1905	1904
M. Á. V.	8203·4	8192·4	28179	26886
Déli V.	704·1	704·1	25358	24305
Gy. S. E. V.	119·9	119·9	18339	17602
Ks. Od. V.	382·7	382·7	35026	34564
M. P. V.	67·6	67·6	12901	14807
P. B. V.	68·1	68·1	14694	14645
I. Fővasutak összesen	9550·8	9534·8	27917	26714
II. H. é. v. összesen	8759·6	8603·0	5309	5037
III. Mindössze	18310·4	18137·8	17102	16432

Uj vasutépités tehát alig esett, uj jövedelem emelkedés azonban van.

A magyar ipar és a konzum. A konzum igazgatósága következő nyilatkozatot teszi közzé:

A székesfővárosi hirlapok egy részében a közelmult napokban szövetkezetünkre vonatkozó tendenciózus közlemények jelentek meg. A közlemények a szövetkezet igazgatóságát olyan szinben mutatták be a közönségnek, mintha ez a hazai cukoripar szándékos negligálása mellett az osztrák cukoripar szolgálatába szegődött volna.

Ez készteti az igazgatóságot a következő nyilatkozat megtételére:

Több havi cukorszükségletünk fedezése céljából felszólitottuk február havában a velünk eddig is összeköttetésben állott surányi és szerencsi cukorgyárakat, hogy 25 kocsirakomány cukor szállitására vonatkozólag ajánlatot tegyenek. Ugyanekkor tájékozódás szempontjából bekértük egy osztrák cukorgyár ajánlatát is.

A surányi és szerencsi gyárak nevében a magyar cukorgyárak kartellügyét képviselő helybeli bank válaszolt és felajánlott: nem 25, hanem csak 15 waggon cukrot, kijelentve, hogy ennek a 15 kocsirakománynak is csak felerésze lehet surányi vagy szurencsi gyártmány, ötven százaléka azonban egy oly kisebb gyár készitménye lesz, mely fogyasztóközönségünknek szerzett tapasztalatok folytán egyáltalán nem kell.

Az ügyek közvetlen vezetésére hivatott szükebbkörü végrehajtó bizottság behatóan foglalkozott az összes ajánlatokkal és megállapitotta, hogy a bank ajánlata sem mennyiségileg, sem a cukor származását tekintve nem elégiti ki a szövetkezet igényeit, mig ezzel szemben az osztrák gyár ajánlata minden tekintetben előnyös ajánlat.

A végrehajtó bizottságnak ezt a megállapodását, tehát nem is mint saját javaslatát adta elő a végrehajtó bizottság árubeszerzési előadója az igazgatósági összülésen.

Az igazgatóság egyik tagja ekkor egy helybeli nagykereskedőnek surányi és szerencsi cukorra vonatkozólag tett ajánlatát mutatta be, mely ajánlattal a végrehajtó bizottságnak előzőleg foglalkoznia nem állott módjában.

De amikor az igazgatóság az ajánlatot mérlegelte és elfogadhatónak találta, azt minden ellentmondás nélkül a végrehajtó bizottság összes tagjaival egyetemben egyhangulag elfogadta és a szállitási szerződést az illető nagykereskedővel minden más ajánlat mellőzésével meg is kötötte.

Ez a valódi tényállás. Minden ezzel ellenkező állitás valótlanság.

Budapest, 1906. március 16-án tartott igazgatósági üléséből:

A Magy. Kir. Államvasutak Alkalmazottai Fogyasztási Szövetkezetének igazgatósága.

Az ügynek személyi részéhez most nem akarunk, a magyar ipart illető tárgyi részéhez pedig helyszüke miatt alkalmunk nincs hozzászólni.

KÜLFÖLD.

A vasutak államositása Japánban. A japáni képviselőház 243 szóval 109 ellen elfogadott egy törvényjavaslatot, amely államositja a japáni vasutakat. Ezt az államositást a koreai Soul-Tuzan vonal állami birtokbavétele is fogja követni. Az államositás kb. félmilliárd yen-be fog kerülni s öt év alatt hajtatik végre. — Amint a japáni kormányzat előttünk ismeretes, japáni kollegáink nem valami sokat fognak nyerni az üzleten, amely csak az állampénztár gazdagitását célozza — akár nálunk.

Egypár szó a konzumról.

Mostanában egyes polgári lapok, amelyek szeretik magukat ellenzékieknek feltüntetni, a konzummal iparkodnak foglalkozni, de hogy igen ostobán cselekszik, annak bizonyitéka maga a cikkhalmaz. E hó 16 án egy fővárosi napilapban, amely mellékesen megjegyezve, a reklámcsinálásban saját részére s az ünnepi kiadása számára 200 koronás hirdetés tömeggyüjtésében talán világrekordot ért el, egy igen primitiv kis irás jelent meg. A cikk mindenáron a tavaly beválasztott munkás igazgatósági tagokat iparkodik befeketiteni, akikre rákeni a konzum minden baját, még a konzumban levő drágaságot is, s a cikk végén megjegyzi, hogy amig az évi mérleg nincs készen, addig az ő észrevételét fentartja.

Hogy ki a cikkiró, nem tartjuk érdemesnek kutatni, bizonyos «oroszlán»-szagot árul el, az bizonyos. A cikk tárgyára volna egykét megjegyzésünk.

Mi nem is iparkodunk a konzumot védeni, amennyiben nemcsak mi, de velünk a 14,000 tag közül 10,000 tag tisztában van azzal, hogy *a konzum jelenlegi állapotában mélyen alatta áll azon ideális helyzetnek, amelybe a szervezett vasuti munkások egy ilyen hatalmas szövetkezetet felemelni tudnának.* Ezzel mi teljesen tisztában vagyunk, tehát nincs szükségünk az esetleges védelemre.

Mi csak a követ ezőket jegyezzük meg:

1. A tavalyi közgyülés a 24 igazgatósági tag közül 8 munkástársunkat választotta be, tehát *az egész igazgatóságnak mindössze egyharmadrésze szervezett vasuti munkás.*

2. Az évi mérleg kedvező vagy kedvezőtlen kimenetelére 1905. január 1-től 1905. április végén kizárólag a Kiss János—Turcsányi-klikk volt befolyással a konzumban, anélkül, hogy a munkásság még csak betekintést is nyert volna az ottani igazgatásba.

3. Ugyanaz a Kiss János—Turcsányi-klikk gondoskodott arról, hogy az ő uralkodásuk *indirekte* továbbra is fennálljon, s e célból szerződtették Prehoffer Gábort gondnoknak, még pedig 15,000 korona évi fizetéssel, eltekintve az ugynevezett *«mellékkeresetektől»*. Prehoffer ur — sajnos — csak október közepén ugrott ki a gondnoki állásból.

4 Addig, amig az általunk beválasztott 8 igazgatósági munkástag az összetartás mintaképeként dolgozott a konzumtagok érdekében, addig egy üldözési mániában szenvedő «uri» igazgatósági tag ur a 14,000 tag érdekét sarokba, dobva csak az ő személyi ügyeit iparkodik a konzum igazgatósági ülésén tárgyaltatni s az igazgatóság van mindig oly kegyes, hogy az ő gyerekes nyögdécseléseit a legnagyobb nyugalommal végighallgatja csupa lojalitásból, nem törődve azzal, hogy a személyes kérdésekre egész igazgatósági ülések rámennek. Hogy ezt a bennlevő munkástársaink a legmélyebb megvetéssel kisérik, az természetes.

Mi elismerjük azt, hogy ellenzéknek kell lenni, de nem ismerjük el azt, hogy a konzum igazgatósági ülése csupa vénasszonyoskodással teljék el, nem pedig a tulajdonképpeni megbizásukkal, a tagok érdekének a megvédésével; mert vagy vegyenek az urak maguknak a lovagiasság szabályai szerint elégtételt, vagy ha nekik ugy tetszik, vegyenek kutyakorbácscsal vagy birói uton, de a szövetkezetben a tagok érdekében dolgozzanak, vagy — takarodjanak a pokolba; de ne akadályozzák a konzum átreformálásának első lépéseit.

Mi különben is csodálkozunk azon, hogy az igazgatóság nem tudja magát az ilyen izgága természetü egyénektől megtisztitani, akik csak azért mennek az igazgatósági ülésre, hogy ott hencegjenek, s a nekik kijáró, *de nem megérdemelt 8 koronát zsebrevágják.*

Az a tudat azonban, hogy az ilyen igazgatósági tagok nem a munkások közül, de éppen a Turcsányi-cég táborából kerülnek ki, csak büszkeséggel tölt el bennünket. Azon tábornak, amely szereti magát «reformpárt»-nak feltüntetni, amely pártnak a tavalyi igazgatóságba benülő két tagja tavaly, a munkások által benyujtott inditványokat az egész igazgatósággal egyetemben *«egyhangulag»* szavazta le, amely «reformpártnak» a főbábája Turcsányi Pál, a tavalyi konzumközgyülés napján egy napilapban óva intette a vasutasokat, hogy velünk érintkezzenek, s amelynek egyik vezére, Sarlai János, ez a prófétaszakállu aggastyán, tavaly még az akkori korrupt rendszert is védelmébe vette s iparkodott azt saját testével fedezni, megitélését olvasóinkra s munkástársainkra bizzuk.

Mi pedig várjuk azon nagy napot, amikor a végleges leszámolás órája elérkezik. Ez a nap pedig — szerencsére — nincs már messze. A munkástársak használják ki a közgyülésig hátralevő időt, agitáljanak a szövetkezetet reformáló munkásigazgatóság érdekében.

r. e.

A vasuti urak basáskodnak.

A vasut urai, az állam aranyzsinóros szolgái, az ezrekkel fizetett nagyfejüek megriadtak a vasut fehér rabszolgáinak öntudatos ébredésétől, a szervezkedéstől. Az üzletvezetőségi fő-, és az állomási kisistenek összedugták a fejüket, miként lehetne az öntudatra ébredést álomba meriteni, a felkelő nap világosságát egy ócska kalappal eltakarni. Ezen igyekezetükben lábbal tiporják a vasuti munkásság jogát, a mozgási

szabadságot, a legzsarnokibb módon korlátozni akarják még azt a kis gyülekezési szabadságot is, amire a rendőrség rányomja engedélyének a pecsétjét, a polgár-jogok türelmi bárcájának a billogát. A szárnyaskerék elbizakodott urai nem számolnak azzal a körülménynyel, hogy a zsarnokoskodás elkeseredést szül, a visszafojtott erők hatalmasabban fognak előtörni és azok, akik a vulkán kráterét saját hatalmuknak a sulyával akarták betömni, mindenestül a levegőbe repülnek.

Ami a fiumei munkástársaink mult vasárnapi gyülésével történt, az egyszerüen felháborító és ocsmány dolog. Akárkinek a koponyájában fogamzott meg, méltó cselekedet a koponyához. A fiumei munkástársak a hó 18-án akartak gyülést tartani a szervezkedés dolgában. Az ottani nagyfejüek, akik állandóan rossz szemmel nézik a vasuti munkások mozgolódását, összeültek és tanácskoztak, hogy hogyan akadályozzák meg a gyülést. A tanácskozók, *Balpataky* állomásfőnök, *Alexi* forgalmi főnök-helyettes és *Gábor* Zsigmond fütőházi főnök felcsigázták az eszüket és megállapodtak abban, hogy a gyülést az üzletvezetőségtől kikönyörgött parancscsal és azzal a legalábbvaló terrorizmussal kell feloszlatni, mely a kenyerének elvesztésével fenyegeti meg azt a munkást, aki gondolkodni és jövője érdekében cselekedni mer. A fiumei vasutas kisistenek basáskodása még a magyar szolgabirák ismert és bornirt erőszakoskodását is meghaladja

A fiumei rendőrség a gyülés bejelentését, melyet *Knezevich* Vazul jelentett, tudomásul vette. A rendőrség tehát nem görditett akadályt a munkástársak gyülése elé, hanem a fiumei nagyfejü bandának jutott az a nemes feladat, hogy a munkásgyülés megtartását meghiusitsa.

A gyülésre a központból *Kiss* Miklós munkástársunk utazott le. Az aranyzsinóros urak a vasutnál gunyos megjegyzésekkel fogadták a munkástárs megérkezését. A délutáni gyülésen óriási számban jelentek meg munkástársaink Knezevich Vazul a hatóság jelenlevő képviselőjének visszaadta a végzést, hogy ő nem nyitja meg a gyülést, mert a főnökség megtiltotta. Óriási felháborodás tört ki. Knezevich, akinek Judás-szerepe nyilvánvaló lett, csak szökve menekülhetett gyalázatos tettének jogos következményeitől. A szervezőbizottság kiküldöttjének megigérték fiumei munkástársaink, hogy a legközelebbi alkalommal minden fortély, fenyegetés és erőszakoskodás dacára is megtartják a gyülést.

Hogy mily gyalázatos terrorizmus, mily alávaló erőszakoskodás eszközeihez nyultak a fiumei nagyfejüek, azt nem taglaljuk. Elég annyit megemliteni, hogy az állomás derék főnöke, *Balpataky ur megtiltotta a munkásoknak a gyülésen való részvételt. Barta* raktárnok utján kihirdette a munkásoknak, hogy *aki elmegy a gyülésre, azt elbocsájtja. Alexi* forgalmi főnökhelyettes pedig sürgönyt menesztett *Pulszky* Garibaldi üzletvezetőhöz, aki erre a besugásra a vasuti munkásságnak *a rendőrség által tudomásul vett gyülését betiltotta.*

Hát van-e valami érvénye, sulya, tekintélye azoknak a magas kijelentéseknek, amit nemrégiben a vasuti munkásság cselekvési szabadságáról, önrendelkezési jogáról hallottunk?

Ha igen, akkor tessék ezeknek sulyát és tekintélyét megőrizni azokkal az apró-cseprő vasuti basákkal szemben, akik alázatos, simulékony szolgák minden időben, de ha a munkásság ellen kell talpra állniok, még a magas kijelentésekre is ráfütyülnek.

Értesitjük előfizetőinket, hogy szerkesztőségünkben (VII., Csömöri-ut 28. sz., I. emelet, ajtószám 4.) minden csütörtökön este 7—8 óráig

ingyen jogi tanácsot

kaphat minden előfizetője a MAGYAR VASUTAS-nak.

Vidéki előfizetők levélben fordulhatnak jogi tanácsért lapunk szerkesztőségéhez. A Magyar Vasutas jogtanácsosa KADOSA MARCELL dr. (Ó-utca 48., földszint).

Az igazság diadalutja.

Amint a nagy természet fejlődését megakadályozni nem lehet, épp ugy az emberiség fejlődése elé sem vethet gátat senki. Régi igazság ez, a magunk körében is nem egyszer tapasztalhattuk. De talán soha sem volt alkalmunk a szervezkedésnek diadalmas erejét oly gyors fejlődésben magunk előtt látnunk, mint Piskin, amely alig pár hete még a szervezetbontók fellegvára volt s ma már szervezetünk bástyájává kezd válni.

A magyar szabadság ezen egyik csataterén ujabb márciusi napok szellője lengedezett 1906 március 18-án. E napon ismét szabadságharcot vivtak Piskin, de ez alkalommal nem a fegyveres haderő, hanem az észszel harcoló békés munkástestvéreink vivták ki maguknak azt a jogot, amely őket megilleti. Március 18-án gyültek össze Piski fellázadt vasuti rabszolgái és kimondták, hogy tovább már nem hajlandók türni jogaik elsikkasztását. Kimondták, hogy nem fogják többé saját ügyes-bajos dolgaik elintézését másra bizni, hanem elintézik maguk többi munkástársaikkal együttesen, összetett erővel. Erős küzdelem árán ugyan, de mégis kivivták a Piski-telepen élő és dolgozó testvéreink, amiért oly régen epedtek.

Nehéz gátakon keresztül ugyan, de mégis eljutottak oda, ahol megtalálták azt, amit oly régen nélkülöztek. Piski nincsen már ugy elzárva a világtól. Piski nem az a völgykatlan többé, ahova a világosság sugarai be nem hatolhatnak.

Piskin fáradó testvéreink emeljétek az igazság lobogóját magasra és vigyázzatok, hogy azt senki be ne mocskolhassa!

*

A Piskii-telepen élő munkástársaink f. hó 18-án d. u. 5 órakor a vásártéren levő nagyvendéglőhelyiségben fényesen sikerült nyilvános vasuti munkás gyülést tartottak, amelyen megjelent körülbelül 350 munkástársunk. A gyülés vezetésére elnöknek *Kaloczkay* István, társelnóknek *Dvoracsek* N., jegyzőnek *Kaloczkay* Vendel munkástársak választattak meg. Országos szövetségünk szervező-bizottságát *Pászthy* Károly és *Garay* Ármin munkástársaink képviselték, mint előadók. Kiküldöttek voltak Temesvárról és Szolnokról. Távirati üdvözletek érkeztek Pécsről, Nagybecskerekről és Aradról. Az elnök a gyülést megnyitotta és átadta a szót

PÁSZTY Károly munkástársunknak, ki terjedelmesen ismertette a szövetség céljait. Évtizedes mulasztás büne terheli szerinte a Máv. munkásokat azért, hogy elmulasztották önmaguk és munkástársaik helyzetének javitása érdekében egyesülni. Hogy mily nagy mulasztást követtünk el, azt legjobban igazolja az a nagy eredmény, amit az alig 2 éves mozgalmunk alatt már ezideig is elérhettünk. Ha a nyugbér-pénztár már régebben létesült volna, akkor azok a munkástársaink, kik a nehéz munkában 40 évet töltöttek el, nem volnának arra kényszeritve, hogy még a 40 évi szolgálat után is nehéz munkában görnyedve töltsék el a még hátralevő pár napjukat. Ma, amint mindannyian tudjuk, meg van a nyugbér-pénztár intézmény, bár azonban nem ugy, ahogyan lennie kellene. A mai nyugbérpénztár alapos átdolgozásra szorul, hogy a munkások jogos kivánalmainak megfeleljen. Rámutat a 8 napi szabadság ügyére, amelyről azok az urak, akik most oly «jó akarói» a munkásságnak, akik a másik szövetségben életüket és vérüket készek ma a munkásságért feláldozni, soha egyetlen egy szót sem tudtak a munkások előtt szólani. Itt van még a fegyvergyakorlatra bevonulás kérdése. Ki gondolta még egy pár év előtt, hogy egy vasuti munkás ha bevonul, arra az időre valami fizetést is kaphat?

A fegyelmi biróság létesitése minden vivmánynál értékesebb, de sajnos, életbeléptetése ismeretlen okokból még mindig késik. Figyelmezteti azonban a munkástársakat, hogy ha elérkezik az idő, amikor a fegyelmi-biróság életbe lép, oda oly megbizható munkást válasszanak, aki becsülettel képviseli munkástársait a biróságban, mert különben e fontos intézmény elveszti a munkásságra nézve minden értékét.

Mindezeket az elért eredményeket azért tartja szükségesnek felsorolni, mivel tudomása van arról, hogy amikor például a Piskin dolgozó munkások a nyugbér létesülését tudomásul vették, szükségét látták, hogy testületileg hálaadó istentiszteletet hallgassanak. Ezzel nem akarja senkinek vallásos érzelmeit bántani, de ki kell hogy jelentse azt, hogy ha egy pár bátor munkástárs, akiktől a Piskin dolgozó munkástársak még a közelmultban is oly nagyon féltek, egész létüket kockára téve nem harcoltak volna az összeség érdekében, ugy a mi munkástestvéreink, Piskin talán még 50 év mulva sem hallgathattak volna hálaadó istentiszteletet a nyugbérpénztár örömére. Végül pedig felhivja a jelenlévő munkástársakat, hogy az elhangzottakat vegyék fontolóra már annál is inkább, mivel a mi mozgalmunk nem oly veszélyes dolog a Mávra, mint munkaadóra magára sem, mint ahogy azt egyes rosszakaróink feltüntetik. A mi célunk többek között az, hogy a Mávnál a besugó spicli-rendszert megszüntessük, mert ez volt a Máv. munkások közt mindig a legnagyobb veszedelem. (Közbekiáltások: Le velük! Itt is van egy pár!) Tehát gondolják meg a dolgot jól és csak ugy csatlakozzanak a mi tisztességes, becsületes mozgalmunkhoz, ha annak az igaz és szükséges voltát belátják. (Viharos felkiáltások: Éljen a Vasuti Munkások Országos Szövetsége!)

SZOPKA VILMOS temesvári kiküldött munkástársunk német nyelven ismertette a szövetség céljait.

BOKA GUSZTÁV (Piski): kérdi, hogy mi lesz akkor, ha ezt az alapszabályt, amelyet alkotmányellenes kormány hagyott helyben, egy alkotmányos kormány visszavonja?

PÁSZTY K.: Mi a mozgalmunkat nem az alkotmányellenes kormány müködése alatt inditottuk meg. Amikor a mozgalmunk megindult, a vaskezü *Tisza* István volt a kormány élén és *Hieronymi* volt a kereskedelmi miniszter s a mozgalmat még sem lehetett megakadályozni. A másik szövetséget egyébként *ugyanaz a kormány engedélyezte.* És ha a másik szövetség élén ennek az alkotmányellenes kormánynak egyik legnagyobb ellensége állást fogadhat el, vajjon nekünk, mint közvetlen érdekelteknek, nem-e sokkal jogosabb-e helyünket szövetségünkben elfoglalni? És nézzük csak, mit adott a vasutasoknak az alkotmányos kormány? Agyonverte a sztrájkot, mig ez az alkotmányellenes jogot adott ugy a kinevezetteknek, mint nekünk munkásoknak.

ÖSZTEREICHER LIPÓT (Temesvár): Ismerteti a temesvári helyzetet. Nagy akadályok gördültek az ő utjukba, amikor megkezdték a munkát, de ők minden akadályt leküzdöttek és megerősitették a temesvári mozgalmat.

FRICS JÓZSEF (Piski) a Pászty munkástársunk felszólalására válaszolva, kijelenti, hogy őket az öreg munkástársakat mulasztás büne nem terheli, mivel ők mindig nagyon el voltak nyomva és igy nem tehettek semmit.

GARAI ÁRMIN (Bpest): Az előtte szóló Frics munkástársunknak elhangzott szavaiból idéz. Azt látja, hogy az eltemetett elemek között is voltak gyémántok. A régi munkástársaink között is voltak nagyon sokan jóakarói az összmunkásságnak, azonban annyira el voltak ásva, hogy nem birtak mozogni. Természetes dolog, hogy az ily elásott gyémántok nem árasztháttak fényüket, az igazság fényét munkástársaik között. Most az uj korszak bányászai vannak hivatva a nemes érceket felszinre hozni, kicsiszolni, megmunkálni, hogy a világosság várát: a vasuti munkások országos szövetségét, ily nemes anyagból épithessük fel. (Éljenzés.)

Rátér Boka Gusztáv munkástársunk elhangzott szavaira. Felsorolja, hogy az «alkotmányos»-nak mondott miniszterek milyen gyönyörü válaszokat adtak annak idején a vasuti munkásoknak, ha kértek valamit.

Mielőtt a nyugbérpénztárra vonatkozó rendeletet az alkotmányos miniszter kiadta, kértük, hogy engedje meg, hogy mi is átnézhessük. S mi volt a válasz? Ez volt: «nem türhetem, hogy a munkások *fiókparlamentet alakitsanak*». (Felkiáltások gyalázat.) Mi azokat a feljebbvalóinkat becsüljük, akik jogainkat elismerik és jogaink gyakorlása elé akadályokat nem görditenek. (Éljenzés.)

A raktári és szertári munkások helyzetét röviden vázolva, kéri a munkástársakat, hogy ezeket a szegény munkástestvéreinket is emeljék ki a nyomoruságból.

Fejtegeti a betegpénztár korhadt voltát, s felszólitja a jelenlevőket, hogy a közelgő közgyülésre oly kiküldötteket küldjenek, akik a munkástársaik érdekében minden lehetőt elkövetnek.

A Konzum-ügyekre vonatkozólag elmondja, hogy a beválasztott munkásigazgatósági tagoknak még nem állt módjukban a 23 éves mulasztásokat reformálni és a fogyasztási szövetkezet ügyeit modern alapra tektetni, hiszen az igazgatóságnak ezidőszerint csak egyharmada áll a munkásság képviselőiből; de a munkásságtól függ, hogy kiket küldenek be a legközelebbi választások alkalmával.

Ezek után a bizalmiférfiak megválasztását ajánlotta, ami meg is történt.

BOKA GUSZTÁV (Piski): kérdi, hogy a szövetségnek csak az lehet-e tagja, aki a lapra előfizet, mert itt a román ajku munkástársak a lapot nem tudják olvasni.

PÁSZTY felvilágositja, hogy tulajdonképpen nem magát a lapot fizeti azzal a 80 fillérrel, hanem azt a munkát, amely munka az összmunkásság érdekében folyik. Különben is a bizottság foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy ha lehet, a román ajku munkástársaink részére román lapot létesitsen.

BALOGH N. Máv. kalauz, Piski: Mindenkiről megemlékeztek a felszólalók, csak rólunk kinevezettekről nem volt szó, pedig én a magam részéről lelkes hive akarok lenni ennek a szövetségnek. A másik szövetségből azért léptem ki, mert beláttam, hogy csak ez a szövetség van hivatva a mi érdekeinket megvédeni.

PÁSZTY Károly köszöni a nagyon értékes érdeklődést, megnyugtatásul felhozhatja azt a körülményt, hogy ha ő hozta volna szóba a kinevezettek kérdését, akkor a másik szövetség vezetői bizonyosan tag-hajhászást látnának abban.

Kedvezményeink.

Valahányszor a Máv. alkalmazottainak helyzetéről van szó, az érdekelt felsőbb körök szeretnek vele kérkedni, hogy a vasutasok mennyi mellékes és hasznos kedvezményben részesülnek.

Szabadjegy, olcsóbb tüzelő és világitási anyag stb. teszi ezt a nagylelkűséget, melyben a Máv. szociálpolitikája kimerül.

Nézzük most már közelebbről, hogy és miképpen kezelik ezen kedvezményeket. A józan ész politikája azt követelné, hogy a gazdaságilag gyöngébbek, miután javadalmazásuk kisebb és alkalmaztatásuk nagy részben ideiglenes, a kedvezmények minden fajtájából részesüljenek.

Azonban a mi agyonigazgatott államvasutainknál ez éppen ellenkezőleg van. Minél kisebb valamely alkalmazott fizetése, annál kevésbbé részesül az intézménynek költségbe nem kerülő kedvezményeiben. Például a tüzelő és világitási anyag kedvezményeket nem egyenlően osztják ki az alkalmazottak közt, hanem rang szerint vau e kedvezmények igénybevételének mértéke megállapitva. Minél alacsonyabb rangosztályban van valaki, annál kevesebb tüzelő- és világitási anyag kedvezményre van jogosultsága. Nem tudjuk, hol keressünk erre indokolást, hogy a Máv. alkalmazottainak rang szerint van szükségük ezen kedvezmények arányára, ha csak ott nem, hogy a legnagyobb ranguak ezen kedvezmény élvezetét is nagyobb mértékben akarták a maguk számára biztositani. Mert hiszen a szegény vasuti munkásnak is csak ugy ketl a meleg szoba és a világitási anyag a kis szobájában, mint az igazgató urak fényes szobájában. A kedvezmények élvezetének ezen aránytalanságát bizony sok esetben megérzi a vasuti munkás.

A szabadjegyek élvezeténél még igazságtalanabb intézkedéseket tartalmaz az erre vonatkozó rendelkezés. Itt már nemcsak rangosztályok, hanem alkalmazottak között is van különbség. Tudniillik a kinevezett alkalmazottak családtagjai *évente két szabadjegyet élveznek*, mig az ideiglenes alkalmazottak és munkások családtagjai *csak menetdij-kedvezményben részesülnek*. Hogy micsoda nyomós indok vezeti az igazgatóságot arra, hogy megtagadja évek hosszu sora óta becsületesen dolgozó munkások családtagjaitól a szabadjegy-kedvezményt, annak okát még keresve sem találjuk meg.

Pénzügyi indok alig, mert hisz a jelenlegi munka- és bérviszonyok mellett a vasuti munkás családtagjai csak a legnagyobb szükség esetén jönnek abba a helyzetbe, hogy a nagy kegyesen adott fél menetdij-kedvezményt igénybe vegyék. Az ebből származó bevételek nagyon kevés összeggel gyarapithatják az állampénztárba beszállitandó milliókat. Csak rideg és észnélküli politika intézkedéseit láthatjuk abban, hogy a szabadjegy-kedvezményt nem terjeszti ki azon alkalmazottak családtagjaira, kik csekély illetményük és nagy hasznot hajtó munkájuk után éppen ugy megérdemelnék azt, mint kinevezett kartársaink.

Hisz az állam olyan bőkezü a szabadjegyek osztogatásánál, hogy *egy gyorsvonat utasainak felét rendszeresen különböző cimen szabadjegyet kapó utasok teszik k*. Mikor boldog és boldogtalan részére a protekció segitségével a kereskedelmi kormány évi állandó szabadjegyeket ad ki, mikor az oly egyének részére kiadott szabadjegyek száma tulhaladja az ezret, *kiknek semmiféle vasuti és állami érdekeik nincsenek*, akkor joggal kérdezhetjük, hogy mért akad meg a nagylelkűség kereke ott, ahol a vasuti munkások családtagjairól van szó?

Nem kicsinyeljük kinevezett kartársaink szolgálati kötelességeit, de a vasuti munkások is teljesitenek oly szolgálati kötelességet, amely érdemessé teszi őket e kedvezmény megadására.

Annak a régi szociálpolitikának a maradványa ez, amely a vasuti munkásokban csak IV-ed rendü alkalmazottat látott, akinek csak a munkaerejére volt szükség, de nem arra, hogy a többi alkalmazottakkal egyenlő jogokban részesedjék.

Ugyanilyenek a viszonyok a bevásárlási könyvek kiosztásánál is. A vasuti munkás, kinek csekély napibére mellett némi segitségére volna, ha hetenkint vagy hónaponkint olcsóbb bevásárlási forrásokat kereshetne fel, ki van zárva ezen kedvezmény élvezetéből.

Midőn a szükkeblüséget látjuk a vasuti munkásokkal szemben, még a költségbe sem kerülő kedvezmények terén is, ismételten joggal felmerül előttünk az a kérdés, hogy mi az oka annak, hogy még ezen téren se részesülünk egyenlő bánásmódban. Mert ha 6000 korona illetményben részesülő főellenőrnek adhatnak élelmi bevásárló könyvet, *miért nem adhatnának 2 korona napszámért dolgozó munkásnak is?*

Hisz talán a kért korona napszám mellett dolgozó munkásnak nagyobb szüksége van reá, mint a főhivatalnok uraknak. De ugy látszik, mint minden kérdésben, ugy ebben is az igazgatóságnál, fejtetőre állva gondolkoznak. Szociálpolitikájukban nincs a legkisebb rendszer sem, amely a gazdaságilag gyengébbek érdekeit előmozditaná, sőt ellenkezőleg van a dolog.»

Ezek a kérdések látszólagosan kicsinyek sok és nagy feladataink között, amelyeket magunk elé tüztünk, de vétek volna az itt mutatkozó aránytalanságok, sőt igazságtalanságok megszüntetését folytonosan nem követelni.

Országos szövetségünknek lesz feladata a kedvezmények egyenetlenségére rámutatni és ezen kérdésben igazságos megoldást követelni.

Ha egyenlők vagyunk, illetve egyenlőknek kell lennünk a kötelességeink teljesitésében, akkor joggal követelhetjük, hogy mikor oly kérdésről van szó, ami nem ró hagyományos terheket az államháztartásra, akkor is egyenlők legyünk.

A szolnokiak sérelmei.

II.

A bognárok.

A bognárok helyzete sem fényesebb az asztalosokénál, amennyiben náluk is ugyanazon állapotok uralkodnak. Hogy erről mindenki meggyőződhessék, ide csatolunk egy pár adatot:

A padlódeszkák kiszerelésének, kihordásának és beszerelésének ára darabonkint 30 fillér, de ha már ugy van felvéve a munka, hogy teljesen kell egy kocsiban padlót cserélni, ami a legkisebb kocsinál kitesz 26 darabot s a legnagyobb kocsinál 44 drbot, akkor ezt összárban fizetik, amelyet 6 koronában állapitottak meg. Most tessék: már a legkisebb kocsinál is 26 padló à 30 fillérjével kitesz *7 80 koronát*, a legnagyobb kocsinál — ami szintén gyakran előfordul — 44 padló à 30 fillérjével = *13 20 K* és ezért kapunk mindössze *6 koronát*. Ime a máv. vezetőségének bölcs számitása, amely mind csupán arra irányul, hogy a munkásait lehetőleg minden oldalról megröviditse.

Már most az a kérdés, hogy ha az a munkás megérdemli a padlócserélésért a a 30 fillért akkor, amikor az részletekben van felvéve, mért nem kaphatja meg akkor, amikor összárban veszik fel azokat? Megjegyzendő, hogy ezen padlókat oly messzire kell hordani, hogy az legalább egy negyedórát vesz igénybe, mig az ember egy fordulót tesz, mig a padlót kiviszi és visszajön. A Grn. és Lf. vaskocsiknál a homlok tölgyfaburkolat deszka, amelynek az ára *1 korona volt*, amig magunk dolgoztuk. Most egy idő óta a gépmunkás dolgozza ki és *kap érte 10 fillért*. Persze igyekeznie kell, ha keresni akar és ebből kifolyólag a *munka nem tökéletes* és igy nekünk csak ujra meg kell munkálni azt és *kapunk érette 50 fillért, éppen a felét annak, mint azelőtt*; holott egy embernek teljes 3 órai munkát kell végeznie rajta teljes erőmegfeszitéssel. Tehát 3 órára keres az a munkás kellő igyekvés és szorgalom után *50 fillért*.

Oldal talpfáért fizettek eddig *4 koronát*, most fizetnek *3 koronát*. Oldal ajtóért fizettek eddig *10 koronát*, most *8 koronát* fizetnek. Még nagyon sok ily esetet sorolhatnánk fel, ugy hogy tán ki se fogynánk belőle, de azon reményben, hogy ezen sérelmek orvoslásával a többi fel nem sorolt sérelmek is orvosolva lesznek, csak a következőt emlitjük meg:

A szekrény felemelésért fizetnek 2 koronát. Ezelőtt a lakatosok levágták a szekrénytartókat, hogy mi bognárok felemelhessük a szekrényt. Egy idő óta ezen munkát is nekünk kell végezni, ami nem volna baj, hanem ott van a hiba, hogy *mindezért nem fizetnek semmit*, csupán azon 2 koronát, amit azelőtt kaptunk, amikor még a lakatos végezte ezen munkát.

Itt kell megemlitenünk azt is, hogy már régebben kértük, engedjék meg, hogy magunk «falcolhassuk» és «hornyolhassuk» a szükséges anyagot és hogy a körfürészt igénybe vehessük. Sajnos, ezideig nem történt más intézkedés, mint ha valakit a müvezető ott ért — hát *elzavarta*.

A munkaelosztás is igen különös módon történik nálunk, amennyiben egyik vagy másik munkás kegyében tud járni az illető müvezetőnek, ugy munkához jut. Ezek a kegyencek már előre megnézik a kocsikat, amikor bejönnek és azon kocsik számait, amiken előreláthatólag több munka van kilátásban, feljegyzik és viszik be a müvezető urnak, aki azután ezen kocsikat nekik juttatja. A vaskocsikat egyáltalán igen rosszul fizetik. Ezektől mindenki irtózik. Nem a munkától, hanem az árától, mert a munka mindegy. Dolgozni egyformán kell ezen is, azon is. Innen ered aztán az, hogy mig az egyik munkás megkeresi a *80—90 százalékot*, addig a másik kénytelen nagy szomoruan megelégedni *a napibérrel, vagy esetleg 20—30 százalékkal*, holott mind a kettő egyenlően dolgozott vagy tán az utóbbi még erősebben.

Csodálatos, hogy az osztályfőnök urnak nem tünt még fel az, hogy úgy Veiland Ferenc, mint Nagy Béla müvezető urak *nem igazságosan, azaz aránylagosan osszák fel a munkát* embereik között. Mert ha csak egy kicsit figyelemmel kisérné az osztályfőnök ur az ő munkásait, már régen észre kellett volna vennie azt is, hogy vannak egyes emberek, akik állandóan bent a műhelyben, azaz fedél alatt dolgoznak, mig mások ugyszólván *egész éven keresztül kint a hidegben*. Télen fagyban, hóban és viharban, *nyáron pedig a nagy forróságban és esőben*, mert egyesek az ő kocsijaikat behordták és igy emezeknek már nem jutott hely. Az is feltünést kelthetne, hogy némely embernek még van munkája 4—5 kocsin is, amikor *már ujabbat kap*, még hozzá olyan kocsikat, amelyeken szintén tetemes munka van, a másik pedig *összetett kézzel nézheti*, mint dolgozik az nyugodtan, beosztással. Mert ha az embernek elegendő munkája van, mindjárt be is tudja azt osztani; de amikor csak folytonosan kisebb munkálatokat kap és azokat is csak részletekben, akkor bizony az amugy is rossz

munkaárak mellett egyáltalán *nem képes keresni* és akkor azt mondják: *ime ez jó munkás, mert ez állandóan többet keres*, mint a másik, pedig csak osztanák be a munkát arányosan, bizonyára az a rosszabbnak vélt munkás lesz olyan jó munkás, mint az a másik, vagy talán még jobb is Igazságos munkaelosztást kérünk megfelelő tisztességes munkaárakkal, hogy minden munkásnak egyformán biztositva legyen a létfentartásához szükséges tisztességes munkadija. Es akkor meg fognak szünni azon surlódások, amelyek ma léteznek munkás és annak feljebbvalói között.

Különös nálunk egyes mérnöknek szakképzettsége is. Itt van pl. Róth Aladár mérnök ur, aki bizonyára csak elméletileg tette le vizsgáját, de a gyakorlati dolgokról kevés fogalma lehet. Egy munkástársunkat megbüntetett (igaz csupán 1 koronára) azért, mert egy kocsibontásnál az oszlop megrepedt, amelyet ki kellett cserélni. Megjegyzendő, munkástársaink ma is be tudják bizonyitani, hogy azon az oszlopon *már volt egy régi repedés egészen feléig*, amit nemcsak egy munkásnak kell felismernie, hanem egy mérnöknek is illő volna tudni, vajjon az régi, vagy pedig uj hasadás-e?

Lényeges a dologban az, hogy a szóban lévő mérnök maga jegyezte meg, hogy most *oda a 8 napi szabadság!* Ez is méltóan jellemzi a feljebbvalók szociális észjárását.

Itt pedig figyelmeztetjük Nagy Béla müvezető urat, soh'se törődjön annyit a szervezett munkásokkal, mert nem tanácsos, hogy azokkal meggyüjön a baja. Munkástársaink panaszkodtak a rossz kereset miatt, mire őkigyelme megjegyezte: *Nem kell annyit szervezkedni és akkor majd több lesz a keresetük.* Legyen egész nyugodt az ur, a szolnoki szervezett vasuti munkásság nagyon is tudatában van annak, hogy mit várhat a szervezkedéstől és azt is tudja, hogy a mühelyben nincs jussa agitálni, de odakint annál inkább nem fogja befolyásolni senki.

Sajnos, de való, hogy még most is előfordulhat a Mávnál 4—5 évi hüséges és odaadó, testet-lelket ölő munka jutalma 10 fillér, olvasd tiz fillér napibér emelésben nyilvánulhat, sőt még mi több, oly munkás is van, aki 8 évi szolgálat után még ebben sem részesült. Nem keressük most, hogy hol rejlik a hiba, csak okoljuk egyrészt a mühelyfőnök urat, mert ugylátszik nem igen van gondja arra, hogy az ő munkásai, kinek a szeszélye alatt nyögnek. Mert mint mühelyfőnöknek kötelessége volna, hogy meggyőződjék arról, vajjon munkásai meg vannak-e elégedve sorsukkal, hogy ezáltal a saját részére a tiszteletet és becsülést kivivja.

Az uj rendszer rovására irandó, hogy az egyes kocsikhoz szükséges tölgyfa vételezésnél soha sincs a szertárban annyi anyag, amennyire szükség volna, mert ha vételezni kell 5 darabot, akkor talál az ember hármat. Miután nincs annyi anyag, amennyire szükség lett volna, igy a könyvet vissza kell hozni és kiigazittatni, ami ismét várakozással jár. Mihelyt uj anyag jön, ujra be kell iratni az elmaradt darabokat és ekkor ujra várni kell, mig rá kerül az illető csoportvezetőre a sor. Igy tehát egy kocsihoz szükséges vételezésnél 3—4-szer kell az időt várakozással eltölteni, mig a munkás a kivánt anyagot megkaphatja. Különben erről mindenki meggyőződhet, csak bele kell néznie a vételezési könyvbe.

Fel tehát szolnoki Máv. munkástestvérek, egyesüljünk, tömörüljünk, hogy azt a zászlót, amelyet kibontottunk ezelőtt két esztendővel, diadalra juttathassuk. Ne legyen egy se közöttünk, aki nem előfizetője a Magyar Vasutasnak és akkor hamarosan elérjük közösen óhajtott célunkat, az akkord-rendszer eltörlését és a véglegesitést.

Szervezeti ügyek.

Szervezkedés diadalutja.

Szervezetünk hatalmas oszlopa a sajtó, s hogy mily rohamos sebességgel közeledünk célunk eléréséhez, mutatja azon két nevezetes esemény, hogy mult héten indult meg németajku testvéreink heti lapja «Fachblatt der Eisenbahner». Rövid időn belül pedig horvát lapunk, a «Hrvatski Željerničar» heténként fog megjelenni; igy a horvát, német és magyar ajku testvéreinkkel, egy szivvel s lélekkel, egész erőnket latba vetve, fogunk küzdeni azon magasztos cél érdekében, ami más nem lehet, mint szervezetünk hatalmassá tételével diadalunk gyümölcsének élvezete.

Gyülésezésünk szintén nem szünetel. E héten három gyülésünk is lesz: 23-án *a fővárosi pályafentartási munkások* a «József-főherceg» szállóban, ugyancsak 23-án a *D. V. fővárosi alkalmazottai* a Hegyaljai-u. 23. sz. alatt levő vendéglőben és 25-én a *nagyváradi vasuti munkások* jönnek össze sérelmeik megbeszélésére.

Testvérek, fel a nagy munkára, miénk lesz a jövő!

Országos értekezleti beszámolók.

A szervezett vasutasok országos értekezlete határozatairól való beszámolás, száz és száz bizalmi férfiaink ajkáról hangzott el a héten. Most, midőn bizalmi férfiaink ide fent jártak, rájöttünk a szinte megrendítő nagy igazságra, hogy a szervezkedés szele megcsapta már az egész vasutas-tábort s csak egy-két nagy alkalom, még fokozott agitációs szervezkedés és zászlónk diadalmasan fog lobogni az egész országban. Ismernek bennünket és csatlakoznak hozzánk az egész országban, ahol csak a vasutas a sorsával nincs megelégedve. Bizvást jelenthetjük, hogy eltekintve a piskii és miskolci térfoglalásunktól, bizalmi férfiaink bármerre járnak, nagy elhatározó sikereket érnek el s szervezetünk tagjai megkétszereződtek. Mint a tenger árja, ugy növünk és hogy ennek még nincs nagyobb látszata, annak az az oka, hogy olyan végtelenül elnyomottak a vasutasok, hogy csak lassabban haladhatunk előre, mint szeretnénk.

A nyugoti pályaudvari fütőház munkásai folyó hó 17-én este a Szondy-utca és Bajza-utca sarkán lévő vendéglő helyiségében igen jól sikerült értekezletet tartottak, ahol megjelentek majdnem az összes fütőházi munkások. Az értekezlet vezetésére elnöknek *Stefán*, jegyzőnek *Lencsey* munkástársak választattak meg.

Mint előadó, Pászty Károly munkástárs ismertette a szövetség céljait; ezután a bizalmi-férfiak megválasztását ejtették meg a következő sorrendben: Az összes munkásság részéről mint elnök *Lehner* József, a kazánkovácsok részéről mint bizalmi-férfi *Lengyel* István, a lakatosok részéről *Gyöngyösy* János, a tisztitók és egyéb munkások részéről *Egri* Lajos választattak meg.

A raktári, szertári és állomási munkások emlékirata lapunk mai számával egyetemben megjelent. Bizalmiférfiaink rövid időn belül kézhez kapják. Nekünk nem szükséges külön felhivnunk figyelmüket kötelességeikre. Tegyék meg maguktól, hogy ne legyen se raktárban, se szertárban, se állomáson munkás, aki emlékiratunk tartalmát ne ismerje.

Kiadóhivatalunk — ha egy levelező-lapon értesitik — küld teljesen dijmentesen bárhová és bárkinek emlékiratunkból.

C.-Moravicai munkástársaink legutóbb jól sikerült gyülést tartottak, amelyen 60 zágrábi társunk is részt vett. Kiküldöttek voltak Vanicsek Győző (Zágráb) és Vukasinovič János (Károlyváros). A bizottságba választattak Domitrovics Antal, Tóth Nándor, Spelar Miklós, Petrovics Tódor és Petrovics Gábor munkástársak. A gyülés igen jól sikerült; derék moravicai munkástársaink kijelentették, hogy egytől-egyig tagjai lesznek szövetségünknek és a vasutasok szaklapjait kötelezőnek ismerik el minden munkásra nézve. — Üdvözöljük moravicai munkástársainkat s reméljük, hogy a Máv. ezen szibériájában szervezkedésük révén mihamar meg fog javulni türhetetlen helyzetük

Figyelem szolnokiak! Vasárnap, március hó 25-én délután 3 órakor a városháza közgyülési termében nyilvános vasuti munkásgyülés lesz Napirend: 1. A vasuti munkásszövetség és a sajtó. 2. Beszámoló a budapesti nagygyülésről. A szolnoki szervező-bizottság.

Figyelem pécsi vasutasok! Mühely-, szertár-, fütőház- és pályafentartási munkások április 1-én, vasárnap délelőtt 9 órakor összértekezletet tartanak a Solcz-sörház nagytermében (Sörház-utca). Kérjük a munkástársakat a tömeges megjelenésre.

LEVELEZÉS.

Debrecen. (*Mühely-viszonyok.*) A debreceni mühely bognármunkásai e hóban egy kérvényt adtak be mühelyfőnökükhöz *Podolszky* főfelügyelőhöz, amelyben *a legnagyobb alázattal* kérték a napibér-emelést s az egyezményes árak felemelését. Főfelügyelő ur kérelmüket, mint mindig szokta tenni, visszaadta azzal a kijelentéssel, hogy hisz nekik nem lehet olyan keserves helyzetük, mint pl. a kinti kőmüves-legényeknek, akik nem dolgoznak egész télen, amig a debreceni mühelyben egész évben dolgoznak.

Egy szóval a főnök ur nem látta okát annak, hogy munkástársaink kérelme teljesen jogosult.

Érvelésében felhozta a négy év előtti kereseteket s kiszámitotta, hogy *3·80 korona napibérrel milyen szép kereset volt 4 év előtt.*

Mi azonban leszünk oly bátrak s megvilágitjuk a főnök urnak más oldalról e kérés jogosultságát egy kis számolással. T. i. a debreceni mühelyben bognár-segitőmunkás van 33. Ezek közül van 21 munkástársunk, kinek 2 k. 20—2 k. 40 fillér napibére van, tehát az aránylagos napibér ezeknél *2 k. 30 fillér.* A 11 bognár-csoport mult havi százalékát véve számitásba, az aránylagos százalék 54·36 %. Tehát 24 munkanap mellett ezen munkástársaink kerestek 85 k. 20 fillért, vagyis egy napra esik *2 k. 84 fillér.*

Ezen számitás eléggé fényesen bizonyitja, hogy munkástársaink milyen jól keresnek. Tény az is, hogy vannak munkástársaink, akik napi 20—30 fillérrel többet keresnek, de kérdjük mi a főnök urat, elég lenne-e önnek ilyen kereset egy ebédre? nem is számitva a lakást, családja és a saját ruházatát.

Mi eddig nem tudtuk, hogy az államnak mint munkaadónak az lenne az érdeke s példamutatása, hogy alkalmazottait éh-bérrel fizesse; s mi hisszük, hogy főnök ur ezen kis számitásunkat magáévá teszi s munkástársaink sanyaru helyzetét orvosolni fogja.

Munkástársaink pedig egy tanulságot vonhatnak le maguknak az akkord-munka átkos voltáról s beláthatják, hogy mily üdvös intézmény az, ha egész hónapon át barom módra dolgoznak csak azért, hogy a hó végén kapjanak olyan fizetést, ami éhen halni sok, de megélni kevés.

N.-Becskerek. (*A pályaorvos ur*) Rövid idő alatt igen sok panasz érkezett hozzánk Fialovszky Béla nagybecskereki pályaorvosról, s mivel látjuk, hogy valahány panasz beérkezik, az mind a pályaorvos durvaságait ecseteli, kötelességünk a pályaorvos urnak egyet s mást megmondani. És pedig: vegye tudomásul a pályaorvos ur, hogy őt az igazgatóság *azon pénzből fizeti, amit a betegpénztári tagok oda befizetnek*, tehát munkástársaink ninssenek arra szorulva, hogy velük kanászkodjék, mert ön tudtunkkal nem lóidomitó, hanem pályaorvos. Egy orvost pedig el tudunk képzelni durvaság nélkül is.

Vegye tudomásul azt is, hogyha Önt beteghez hivják, Önnek kötelessége oda elmenni, ott először köszönni, azután a beteg hogyléte felől tudakozódni, sőt orvossággal is ellátni; nem pedig hepciáskodni, mert arra nincs a betegnek szüksége. A többi sérelemre majd a legközelebbi betegsegélyzőpénztári közgyülésen válaszolunk.

Ezzel kapcsolatban pedig tisztelettel felkérjük az ottani főnök urat, hogy munkástársaink részéről a pályaorvosra hozzáérkezett panaszokkal kissé bővebben foglalkozzék s hallgassa ki legalább munkástársainkat is.

Arad. (*Kocsitisztitók helyzete.*) Ha szálló igévé vált a Máv. munkásait rabszolgáknak nevezni, akkor nem találunk jelzőt a kocsitoló munkásokra, akik a legegészségtelenebb munkát végzik. A munka nem meghatározott időre, hanem az elvégzendő munka mennyisége szerint van kiszabva, persze nem általány munkabér, hanem a legkisebb napszám fizetése mellett. Ez a napidij is azonban csak 1 korona és 80 fillér, amiből még betegpénztári és nyugbér járulékaikat is levonják. Az urak megcsinálták a nyugbérpénztárt, de hogy legyen miből fizetni, avval nem törődtek. Az aradi kocsitisztitó munkások próbálkoztak már Fényes fütőházi főnöknél bérjavitás kérésével, de ennek az urnak szive — ugy látszik — nincs, mert bölcsessége csak addig terjed ki, hogy «*akinek nem tetszik, elmehet*». Ebből azt a tanulságot merithetik aradi kocsitisztitó munkástársaink, hogy csak a szervezkedés erejével lehet becsületes munkabéreket és meghatározott munkaidőt kiküzdeni.

VEGYES.

Köszönetnyilvánitás. Alólirott ezuton mondok köszönetet munkástársaimnak azon szives adományokért, amelyet balesetem alatt részemre gyüjtöttek.

Bicske, 1906 márc. 18. *Hagenbach János.*

Mulatság. A debreceni vasuti munkások 1906. március 31-én a Margit-fürdő disztermében szinpadi jelenettel egybekötött táncvigalmat rendeznek. Belépti-dij személyenként 1 K. 20 f., előre váltva 1 K. A tiszta jövedelem a vasuti munkások orsz. szövetségének debreceni helyi csoportja alapja javára fordittatik.

INNEN-ONNAN.

+ **A pályaőr gyermeke.** A pályaőrök nyomoruságát még az is tetézi, hogy a családjuk is munkába van fogva s a gyermekek gondozás nélkül maradnak. Hogy ez minő eredményekkel jár néha, arra jellemző az alábbi eset: Hétfőn délután a Szabadkáról érkező személyvonat az ujvidéki határban a 706. számu őrháznál elgázolta Fodor Mátyás pályaőr Antal nevü 4 éves kis fiát, aki épp akkor ért a pályatestre, midőn a vonat ott elrobogott. — Hát az ilyen balesetért kit terhel a terhel a felelősség? A lokomotivvezetőt nem, de a — nyomoruságot, amely miatt el kell a gyermeket hanyagolni — *igen.*

+ **Lefejezte a vonat.** Halálos végü baleset történt hétfőn délelőtt a debreceni pályaudvaron. A tolatást végző mozdony elütött egy vasuti irodaszolgát, akinek a mozdony kerekei a nyakán mentek keresztül. A szerencsétlen áldozat rövid szenvedés után meghalt A baleset kevéssel 9 óra előtt történt a gyorsáru pénztár előtt. Az épület mellett haladt Dzsupa Gyula irodaszolga, aki a főnöki irodába sietett. Az erősen süket Dzsupa nem vette észre az utána jövő tolató mozdonyt, melynek szerkocsija a szél által lobogtatott kabátját elkapta s nagyot lökött rajta. A szerencsétlen ember a lökés következtében a sikos talajon megcsuszott és oly szerencsétlenül terült el, hogy nyaka éppen a sinre esett. A kétségbeesett kiáltást, mely a Dzsupa ajkán elrepült, meghallotta a mozdonyvezető is, aki aztán ellengőzzel rögtön megállitotta a mozdonyt. Késő volt. A mozdony kerekei ekkor már keresztül gázoltak a Dzsupa Gyula nyakán, akit az oda érkező munkások emeltek ki a kerekek közül. Borzalmas volt látni a szerencsétlen embert, aki teljesen átmetszett nyakkal feküdt a fagyos földön. Az áldozat körülbelül 15 év óta szolgálja a vasutat. Tanitóképezdét végezve, először mint fékező kezdte meg pályáját. Egy alkalommal a féken ülve, erősen meghült, amiből kifolyólag mindkét fülére megsiketült. A vasuti szolgálatra alkalmatlanná lett Dzsupát, mint irodaszolgát alkalmazták továbbra. Ebben a minőségben éveken át szolgálta a vasutat, mig a vasutasok sorsa utól nem érte. Az áldozatul esett ember sorsa iránt vasutasok körében általános a részvét.

+ **Az osztrák-magyar államvasut nyugdijasainak szabadjegy kedvezménye.** A magyar államvasutak alkalmazottai, ha nyugdijba mennek, a nyugdijon kivül alig részesülnek valami kedvezményben. Igy szabadjegyet egyáltalán nem kapnak. Az osztrákok e tekintetben is, mint minden vasuti jóléti intézményben és kedvezményben, messze előbbre jutottak a magyar kollégáikkal szemben. Az osztrák-magyar államvasuttársaság részéről a nyugdijasoknak adott előnyök a következők: egyes utazásra szóló féljegy váltására jogositó utalványok; a nyugdijasok gyermekeinek szabadjegyek iskolalátogatások céljára; különös méltánylást érdemlő esetekben a nyugdijasok és családtagjaik részére szabadjegyek; időszaki és az egyes utra szóló igazolványok önköltségi jegyekre s végül élelmiszerek bevásárlására szolgáló s havonként két utazásra jogositó szabadjegyek. Az osztrák államvasutak nyugdijasai részére pedig az osztrák vasuti miniszter mult év december hó 12-én kelt rendelete alapján 1906. év január 1-étől kezdve a következő kedvezések léptek életbe: a nyugdijas és nyugbért élvező alkalmazottak saját személyük, valamint a közös háztartásban élő feleség és szülői ellátásban részesülő, habár másutt elhelyezett gyermekek részére egy naptári évben legfeljebb három utazásra, a nyugdijas és nyugbért élvező nők és szülői ellátásban részesülő gyermekek pedig évenként legfeljebb két utazásra szóló szabadjegyet kapnak az osztrák államvasutak vonalaira.

+ **Motorkocsi és «kávémasina».** Egy vidéki lapban olvassuk: Ez évi január hó elején a kereskedelemügyi miniszter jelenlétében motorkocsikkal eszközölt kisérletezések eredményéből kifolyólag a magyar királyi államvasutak utasitást nyertek, hogy egy motorkocsival és egy X. osztályu mozdonynyal (ugynevezett kávémasina) összehasonlitó kisérleteket tegyen, illetve e célra ilyet teljesen üzemképes állapotba helyezzen. Azon időpontig, midőn ezen kis mozdonynyal a kisérletezések megtehetők lesznek, az államvasutak igazgatóságának meghagyatott, hogy a motorkocsi helyett mindenesetre üzembe helyezendő kis mozdony tervét készitse el és ilyennek a megrendelésére vonatkozó beható előterjesztését tegye meg.

+ **A villamos vontatás kérdése az osztrák vasutakon.** Amidőn az olasz Valtellina-vasutat villamos vontatásra berendezték és az ott tapasztalt eredmények kedvezőek voltak, Ausztria volt az első állam, melyben a nagyvasutak villamos vontatásának kérdésével foglalkozni kezdtek és ez irányban beható tanulmányokat is tettek.

Különösen a most épülő Tauern-vasutak tették a kérdést aktuálissá, mert tény, hogy hegyi pályánál elsősorban szembeötlők a villamos vontatás előnyei, különösen ott, ahol a villamos erőt a természet szolgáltatja. Mivel pedig Ausztria igen gazdag ily erőforrásokban, ennélfogva ott minden tekintetben indokolt lenne a villamos vontatás berendezése.

Elsősorban az Arlberg-vasutra vonatkozólag végeztettek tanulmányok és e vonalra nézve a részletes terveket és költségmüveleteket is elkészitették. A végzett számitások alapján megállapitották, hogy bár a beruházási költség igen tetemes volna, a várható forgalomnövekedés, valamint az üzemi költségek csökkenése e beruházást gyümölcsözővé tenné.

Hasonló behatóan tanulmányozták az uj salzburg-trieszti vonal villamos berendezésének költségét és különösen ama erőforrásokat, melyek e vonal vontatási céljaira leggazdaságosabban volnának felhasználhatók. E vonalon már azért is elsőrangu fontosságu a kérdés, mert itt részben a Brenner és Semmering-vonalakkal való konkurrenciáról van szó a déli vasuttársasággal szemben és villamos vontatás esetén legalább a Triesszttel való forgalomban mindenesetre az uj Tauern-vasuté volna az elsőség.

Ujabban azonban nagy nehézség gördült a megvalósulás elé. Ugyanis *a hadügyi kormány* csak oly föltétellel egyeznék bele a villamos vontatásba, ha amellett a gőzüzemi berendezések — ha redukált mérvben is — fentartatnának. A villamos vontatásnál nincs meg a föltétlen garancia arra nézve, hogy az üzem folytonossága sohasem akad meg, már pedig ez az eshetőség hadászati szempontból nem engedhető meg.

Mindkét üzemnek a fentartása azonban oly óriási terheket róna az államvasutakra, amit megfontolt gazdálkodás mellett elvállalni nem lehet. Ez a mai állapottal szemben persze tetemes többköltség lenne s bár a szakkörök éber figyelemmel követik az ez irányban fölmerülő uj alkotásokat és a kérdést tovább tanulmányozzák, de arról le kell mondani, hogy a közel jövőben az ügy a megvalósulás stádiumába jusson. A militarizmus tehát ujra megakadályozott kicsinyes okokból egy olyan technikai haladást, amely igen nagy előnyére válnék a közlekedés gyorsitása révén az iparnak, kereskedelemnek, a magánügyekben utazó közönségnek és — ami elsősorban érdekli szervezetünket — a vasutasoknak is, ha kellő erősségü szervezettel néznek a *kevesebb alkalmazottat igénylő* villamos vasuti berendezkedés elé.

+ **Uj pályaudvar Aachenben.** Az aacheni uj főpályaudvart mult év dec. hó 21-én adták a forgalomnak és ezzel Németországnak egyik legdiszesebb felvételi épületét vették használatba. Figyelemre méltó ez azért, mert Németországban a nagyobb állomási épületeket nem sablon után, hanem építészek tervei szerint készitik a megadott beosztás és méretek alapján. Az uj épület modernizált román stilusban épült, vörösbe játszó, szürkés szinü, Trier vidéki homokkőből. Az épület homlokzatát felül óriási kőből faragott sas disziti, alatta szárnyaskereken nyugvó komoly tanulmányfő a müszaki munka jelképéül. A főbejáratból közvetetlenül nagy és világos, szürkéskék szinnel diszitett csarnokba érünk és a márványból készült jegypénztár-pavillonokhoz jutunk. Innen jobbra vannak a podgyász csarnokok, balra a várótermek. Az I. és II. osztályu váróteram szürkéskék kárpittal van bevonva. Az asztalosmunkák sötétbarna fából készültek, a butorok hajlitott bükkfából kényelmes angol ülésekkel. A III. oszt. váróterem barnásvörös kárpittal van bevonva, menyezete festett kazettákkal diszitett. Az egész épület összesen 475,000 márkába került. — Vajjon mennyit kaptak ebből az összegből s pályaudvart épitő munkások és mennyit fognak átdozni az épületre felvigyázó s azt tisztántartó vasutasok fizetésére? Ebben a diszes épületben éhesen még nehezebben megy ám a munka!

+ **A motoros.** Egy vidéki lapban olvassuk a következőket, nyilván a motoros gyorsaságára célozva:

> Gazdák figyelmébe! A magyar kir. államvasutak igazgatósága a motorosok elé jó áron lovakat keres.

Szerkesztői üzenetek.

Gyökösi állomásfelvigyázó Pusztapéteri. Figyelmeztetjük Önt, hogy Önnek semmi joga sincs más ujságát felbontani. Ha erre nézve ujból panaszt kapunk, akkor ugy az üzletvezetőségnek, mint a postaigazgatóságnak jelentést teszünk.

Egyben figyelmeztetjük arra is, hogy még kevésbbé van joga tele irkálni más lapját, mert az magántulajdon, melynek rongálását a büntetőtörvény is tiltja.

Aradi kocsitolók. Kérjük türelmüket, a szervezet fog a közel jövőben arra gondolni, hogy a kocsitolók helyzetét a felsőbbség előtt feltárja. Addig is erősitsék a szervezetüket.

Budapest, Nyugoti fütőház. Beküldött panaszukkal a jövő számban foglalkozunk.

Nyitrai fütő. Lapunk legutóbbi számában olvasta részletesen az értekezlet lefolyását. Ön — a helyzetét figyelembe véve — dicséretreméltó munkát végez. Türelem és kitartás, a jövő a mienk!

Pécsi bálrendező bizottság. Felülfizetések nyilvános nyugtázását a jövő számban közzé tesszük, Türelmet kérünk.

Patz mozdonyfelvigyázó, Cegléd. Jól lesz, ha a munkásaival szemben tisztességesen viseli magát és kifejezéseit a szájában tartja.

Felelős szerkesztő: **Farkas Izor.**

Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet.**

Birancz Dőme könyvnyomdája Budapesten, VII., Amazon-u. 6—8

Csere.

Mely géplakatos volna hajlandó egy ujzsolnai fütőházi géplakatossal cserélni bármely mühelybe, vagy fütőházba.

Ajánlatok a «Magyar Vasutas» szerkesztőségébe kéretnek.

—

Melyik géplakatos hajlandó az István-telki főmühelyből a ferencvárosi fütőházba cserélni. Cim a kiadóhivatalban.